

" אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר " (יב, ב')

פירש אור החיים הקדוש, "אחור וקדם צרתני". ודרשו חז"ל "אחור לכל המעשים וקדם למעשה בראשית, דכתיב ורוח אלוקים מרחפת וגו'". הרי כי שתי יצירות באדם - יצירת הרוח ויצירת הגוף. והנראה בעת הזריעה, אמרו חז"ל, כי כפי הכוונה אשר יכוון המזריע - יימשך לזרע הנפש. אם יחשוב מחשבות רעות ומזוהמות - תימשך לטיפה נפש טמאה. ואם יחשוב בטהרה - תימשך נפש קדושה עי"ש בדבריו הנפלאים. מי פתי שבשביל רגע של תאוה יגרום להפסד נפש בניו ובנותיו? וכדאי לאדם לתת כל אשר לו כדי לזכות לבנים צדיקים.

ומעשה ברב גדול מאוסטריה שרצה להקים ישיבה, וקרא לכמה עשירים ומכובדים לאבן הפינה של הקמת הישיבה. התאספו אנשי העיר, ועם פתיחת הטקס החזיק הרב אבן והכריז 'מי שיתרום זהב במשקל של האבן הזו - יזכה להתחיל באבן הפינה'. היה שקט כמה שניות, והנה יוצא מבין הקהל אדם שהביא לרב שק מלא מטבעות זהב, מתוך רצון לזכות באבן הפינה.

אמר לו הרב 'בכבוד, ותדע שעכשיו שעת רצון בשמים, ואם אתה צריך ברכה לאיזה עניין - תבקש עכשיו'. פנה העשיר בדמעות ואמר לרב 'עושר גדול יש לי, ואני כבר בגיל העמידה, אך לא זכיתי לפרי בטן. אני מתחנן אליך, כבוד הרב, תן לי ברכה לבנים'. אמר לו הרב 'תבוא אליי בעוד שלושה ימים ונראה מה נעשה'.

כעבור שלשה ימים אכן נפגשו שוב. אמר לו הרב 'בעזרת ה' יתברך אתה תזכה לבן שיאיר את העולם כולו בתורה, אבל זה כרוך בתנאים קשים: אתה תרד מנכסך, וגם תיפטר מן העולם אחרי שאישתך תהיה בהריון. וגם האשה, זמן קצר מאוד אחר הלידה, תלך לעולמה. האם אתם מסכימים?'. 'אני מסכים בלי שאלות בכלל, אבל צריך לשאול את אשתי', ענה. רץ האישה לספר לאשתו את כל העניין, ואשתו הסכימה תכף ומיד. וכך היה.

כמו שהרב אמר, האישה ירד מנכסיו לאחר שהאשה התעברה, ולאחר מכן אף נפטרה. האשה הלכה למשפחת האופה המקומי כדי לא להשאיר לבד בלידה, וברוך ה' ילדה בן במזל טוב. אמרה אשת האופה לאשה שהיא רוצה לחתן את בתה לבנה שנולד עתה, והאשה הסכימה בתנאי שאחרי שהיא תיפטר - הם יגדלו אותו כמו את בנם, וכך היה. הילד הזה גדל וגדל בתורה וביראת שמים טהורה, והלא הוא המהרש"א שמפרש את כל הש"ס.

(הרב יפתח סופר - ובחרת בחיים)

אהבת ישראל

חלי החשדנות - המשך

והבאנו למעלה שלשה ספורים מפלאים המלמדים עד כמה חביב להסיר חלי החשדנות מלבנו ולהרגיל עצמו לדון לזכות. ואפשר, בעצם, לכלל את נגע שנאת החנם בחלי החשדנות, באשר הוא הגורם להגדיל בזכויות מגדלת דברים פעוטים, ויותר נכון - חלי החשדנות לא רק מגדיל דברים פעוטים, אלא גורם להמציא ולחדש מציאיות שלא היו ולא נבראו מעולם. וזו מכה קשה, כיון שהנגוע בזה, חושד פעמים רבות באשתו, בבניו ובבנותיו, ואפשר גם בהוריו, ומרבה ריב ומדון בתוך ביתו, ומקים בו: "אבי איש אנשי ביתו". וכמו כן בלתי נמנע להיות נכשל גם בהרהור אחר תלמידי חכמים, וזהו עון גדול להרהר אחר תלמידי חכמים, ובקלות תפשל בכך - להיות נגוע בחשדנות, ודבר זה נתן בהחלט לתקנו - וכיצד?

הרגל!

פשוט, תרגיל את עצמך לחשיבה אחרת! למה לך לחשב רק מכוון אחד ולהפיל את זולתך, אולי תחשב אחרת לכוון הזכות, ותרגיל את עצמך בזה כמה פעמים ותראה פלאות, כיון שזה כבר יכנס בך היטב, ובפרט לאחר שתראה שפעית בהסתכלותך ותוכח שהסתכלותך אינה ישרה, ופשוט יש לך בעיה שאתה רואה עקם. בדבר זה תוכל בסיעתא דשמיא לחנך את עצמך להישיר את ראיתך, וזה בדוק ומנסה.

אמונה

סא. על ידי חנפה בא לשקר. (ספר המידות)

דיני השבת אבידה - המשך

כתב בספר קב הישר (פרק מ): דע שענין גלגול הנשמה מתחלקת לשני אופנים, האופן האחד שאינו בהכרח שימות ויתגלגל נשמתו באיש אחר לתקן הגלגול, אלא בעודו בחייו, תבוא נשמה אחרת בתוך גופו, ושני הנשמות ביחד דהיינו נשמה החדשה ונשמה שלו, המה בחיבור, כמו הולד בתוך האשה המעוברת, ועל כן נקרא גלגול זה בחינת ה"עיבור". וכשם שהולד מכוסה ונעלם בתוך האם כשהאשה מעוברת, כך הנשמה החדשה בתוך נשמה שלו מכוסה ונעלמה, עד כי יתוקן הקלקול, ואז הולכת הנשמה החדשה למקור שבתה ולמקומה הראוי לה, וזה הגלגול הוא גלגול שאינו חמור.

אבל אם הקלקול גדול, אין לו תקנה כי אם שתתגלגל הנשמה בשעת יצירת הולד, ונשמה זו נמצאת לבד בתוכו, והיא בתוך הגוף זמן רב כל הימים, ולפעמים יצא שכרה בהפסדה, שזה האדם לא די שאינו מתקנה, אלא אדרבא גורם לה פגמים יותר גדולים על ידי חטאים ופשעים, וזה ענין רע מאוד לנשמה.

והנה יש מצוה אחת אשר בעיני האדם עושה קל הוא והוא חמור, וזו מצות השבת אבידה. שבהיות עובר על השבת אבידה שרואה אבידת אחיו ואינו מהדר אחריה ליקח אותה ולהשיבה, הוכרח לבא בגלגול בולד הנוצר להשיב לבעליה, ובתוך הזמן סובל יסורים וצער זמן רב ואינו בא בגלגול הקל שהוא בחינת העיבור שהוא מתכסה ונעלם בתוך נשמתו, כי הקב"ה דן את האדם מדה כנגד מדה, ועל כן, כל ירא וחרד יתפלל שינצל מגלגולים, כי בעיני העם, הגלגול הוא עונש קל. ע"ש. (ר' אברהם ישראל)

משהו לנשמה

מרוסיה גאלתנו / חב"ד

בשנת תשכ"ד הוחלט במשפחתנו להגיש בקשה להיתר יציאה מברית-המועצות. ידענו מראש כי הסיכויים שבקשתנו תיענה בחיוב קלושים, ובכל-זאת ניסינו וקיווינו. הגשתי בקשה ל'אוביר' (משרד ההגירה הסובייטי), ולאחר המתנה של כמה חודשים נענינו בשלילה. הגשתי בקשה שנייה וגם זו נדחתה. גורל דומה נכון גם לפניוטיי הבאות.

בראותי כי בדרכים המקובלות לא נזכה לקבל היתר יציאה, החלטתי לנקוט דרך מקורית ונועזת, שנועדה למקד בי ובדרישתי תשומת-לב מיוחדת.

בשלב ראשון דרשתי לקבל את שלושת ילדיי לשיבה הרשמית היחידה שהוקמה (לאחר מות סטאלין) ופעלה במוסקווה. מטרת הישיבה הייתה תעמולתית גרידא. למראית-עין כביכול אפשרו השלטונות ליהודי ברית-המועצות לנהל את חייהם כרוחם, בעוד בפועל לא היו בישיבה כמעט תלמידים והמעט שלמדו בה נרדפו.

הצגתי את דרישתי זו לראש הישיבה, שהחוק אסר עליו לקבל תלמידים מתחת לגיל שמונה-עשרה. ילדיי היו אז בני אחת-עשרה, ארבע-עשרה ושש-עשרה. הגעתי ללשכתו של סגן השר לענייני דת והצגתי לפניו את דרישתי. הוא, כמובן, דחה אותה על הסף. לא הרפיתי והוספתי ללחוץ ולשגר מכתבים לכל הגורמים הנוגעים בדבר. ידעתי שאני צועד לעימות ישיר עם השלטונות.

ההתרחשות הבאה העלתה את העימות לרמת-שיא. בראשית קיץ תשכ"ה ביקרתי בבית-הכנסת הגדול של מוסקווה ושמעתי מידיד טוב שלי, כי גבאי בית-הכנסת מתכוונים לערוך במקום חגיגה לרגל התשעה במאי - היום שבו גברו צבאות הברית על גרמניה הנאצית. כך מבקשים הגבאים - הסביר הידיד - להראות לשלטונות כי גם היהודים הדתיים שותפים לחג הזה.

האיש הוסיף ואמר, כי שמע שנוכחותם של צעירים יהודים בחגיגה זו אינה רצויה לגבאים, מכיוון שלחגיגה יוזמנו גם אנשי שגרירות ישראל ונציגי שגרירויות נוספות, והגרסה הסובייטית טוענת כי הדור היהודי הצעיר נותק לגמרי מהדת היהודית ואין לו כל עניין בה.

כך, לדוגמה, הופיע בכתב-העת היידי 'אייניקייט' (אחדות) מאמר מפרי-עטו של העורך, אהרן וורגליס, כנגד הלורד רוסל מבריטניה, שהאשים את שלטונות ברית-המועצות בכך שאינם מאפשרים ליהודים להעניק חינוך דתי לבניהם. "מה לך לורד רוסל כי נזעקת להגן על הדת היהודית? צעירי היהודים אין להם כל עניין בדת היהודית!", כתב וורגליס.

בשמעי זאת ידעתי כי עתה הגיעה השעה לקדש שם שמים ולהראות לכול כי יש בברית-המועצות ילדים המתחנכים לתורה. החלטתי להביא את ילדיי לבית-הכנסת לחגיגה. בשובי לביתי סיפרתי על כך לילדיי והם קיבלו את הצעתי בהתלהבות. גם לאחייני, ר' ישראל פרידמן, הצעתי שיבוא עם ילדיו לחגיגה המתוכננת. היו לו עשרה ילדים, שכולם חונכו בדרך התורה והחסידות. הוא קיבל את הצעתי.

באנו שנינו עם הילדים לחגיגה. על הבימה שליד ארון-הקודש היה מקום מושבו של הרב. צידה השני של הבימה נועד לאורחים, כלומר לאנשי השגרירות ולתיירים יהודים מחו"ל, כדי שלא ייצרו, חלילה, מגע כלשהו עם המתפללים. אני ואחייני ר' ישראל נשארנו בקהל למטה, וילדיו אמרנו לעלות על הבימה ולעמוד ליד הרב. הבאנו עמנו סידורי-תפילה ומסרנו אותם לידיהם. אמרנו להם כי בעת תפילת מנחה וערבית יתפללו בקול רם.

קהל רב מילא את בית-הכנסת עד אפס מקום. עיני הכול היו מופנות אל הבימה - שם ישבו הרב, האורחים הנכבדים ושם נועד להיערך הטקס המרכזי של החגיגה. עם זה נתגלה לעיני הנוכחים מחזה בלתי-רגיל - ילדים ונערים מגיל שמונה ועד גיל שבע-עשרה עומדים על הבימה וסידורים בידיהם.

כשראה זאת גבאי בית-הכנסת (שמילא גם שליחות מטעם הבולשת) נתמלא חמת-זעם, וניסה להוריד את הילדים מהבימה. הילדים לא שעו לו. הוא לא יכול היה להשתמש באלימות-יתר, לנגד עיניהם של אנשי השגרירות. פנה אפוא הגבאי אל הרב וביקשו להורות לילדים לרדת. זה נענה לו, אך הילדים התעלמו גם מהוראת הרב.

הגבאי סינן לעברם בזעם: "מה עושים כאן יהודונים אלה?! אני אעשה בהם שפטים!". הילדים נשאר שם על אפו ועל חמתו, כשהם ממקדים את תשומת-הלב של כל הנאספים, שלא העלו כלל על דעתם כי עדיין מצויים בלב מוסקווה ילדים ונערים הדבקים בתורת ישראל.

החגיגה נסתיימה ואנו יצאנו ממנה ברגשות מעורבים. מצד אחד שמחנו על כי עלה בידנו להפגין יהדות גאה ובכך לקדש שם שמים; מצד שני כרסם בליבנו החשש מפני תגובת השלטונות.

זו אכן באה... זמן קצר לאחר החגיגה קיבל אחייני, ר' ישראל פרידמן, היתר-יציאה מברית-המועצות. כעבור כתשעה חודשים קיבלנו גם אנחנו היתר לעזוב את גבולות המדינה. כל הסימנים הראו שפשוט נמאסנו על שלטונות ברית-המועצות והם העדיפו להיפטר מעמנו אחת ולתמיד.